

# FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

## 1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Sauvon kunta	Leena Pesu	Seppo Allén, seppo.allen@sauvo.fi	11.12.2017	Kunnanhallitus

## 2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1



### 3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1



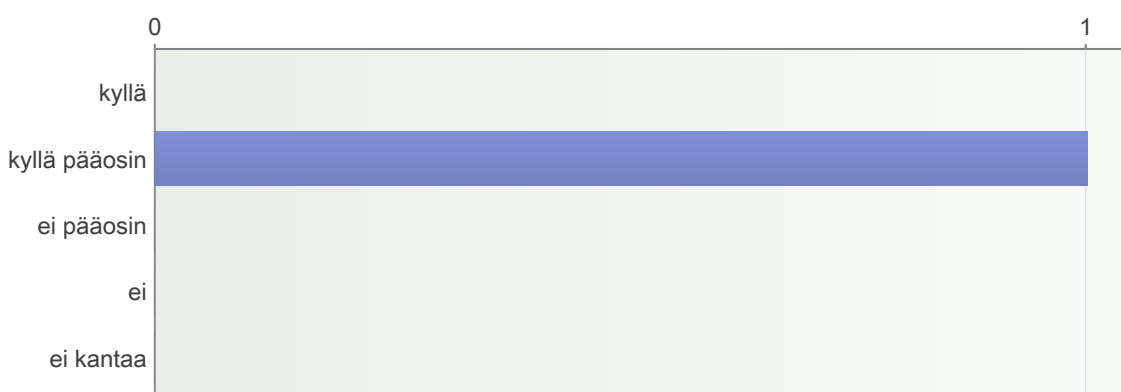
#### 4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen edellyttää laajaa yhteiskunnan makrotasolla tapahtuvaa rakenteellista muutosta. Valinnanvapautta lisäämällä ei voida vaikuttaa paljonkaan niihin sosioekonomisiin tekijöihin, joiden yhteys terveyteen ja hyvinvointiin on kiistaton. Mikäli hyvinvoinnin edistämistyöhön ei ole riittävästi kannustimia terveys- ja hyvinvointierot saattavat valinnanvapauden laajentuessa kasvaa. Valinnanvapaus lisää ja edistää joidenkin sosioekonomisten ryhmien palvelujen saatavuutta, mutta etenkin paljon palveluita tarvitsevien, moniongelmaisten henkilöiden tilanteeseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, koska ainakin osa heistä tulee tarvitsemaan jatkuvaa apua ja ohjausta.

#### 5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



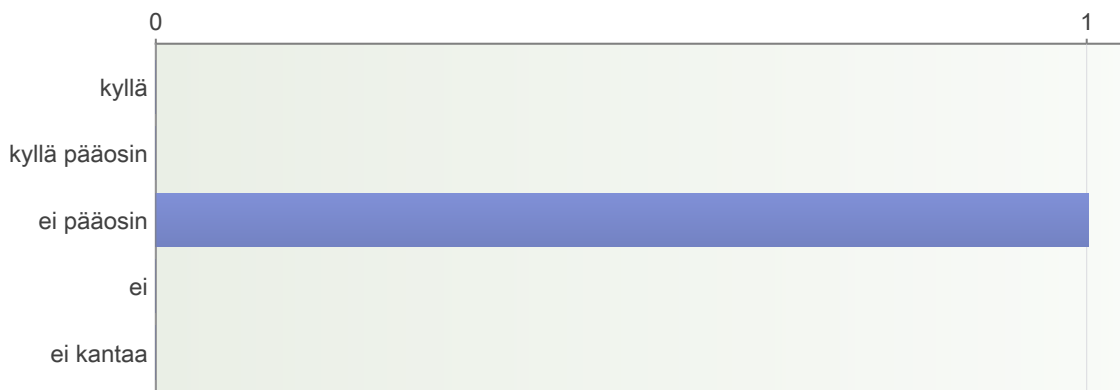
## 6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa toteutuvat erityisesti alueilla, joilla on valinnan mahdollisuuksia. Vaikka suoran valinnan palveluntuottajat eivät luonnoksen mukaan saa valikoida asiakkaitaan, on selvää, että käytännössä rakentuu mekanismeja, joilla palveluntuottajat suosivat joitain ja syrjivät joitain asiakasryhmiä mm. markkinoinnin keinoin.

## 7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1



## 8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mahdollisuus on, mikäli asiakkaalla on kyky arvioida palveluja. Asiakkaat voivat hakeutua myös omaan tilanteeseen sopimattomiin palveluihin mm. tehokkaan markkinoinnin seurauksena. Tärkeää olisi tarjota asiakkaalle yksilöllinen palvelutarpeen arviointi. Taajamien ulkopuolella asuvien osalta vaihtoehtoisin palveluihin hakeutuminen voi käytännössä olla vaikeaa puutteellisen julkisen liikenteen ja matkakustannusten vuoksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää niihin väestöryhmiin, joiden syrjäytymisvaara on suuri.

## 9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1



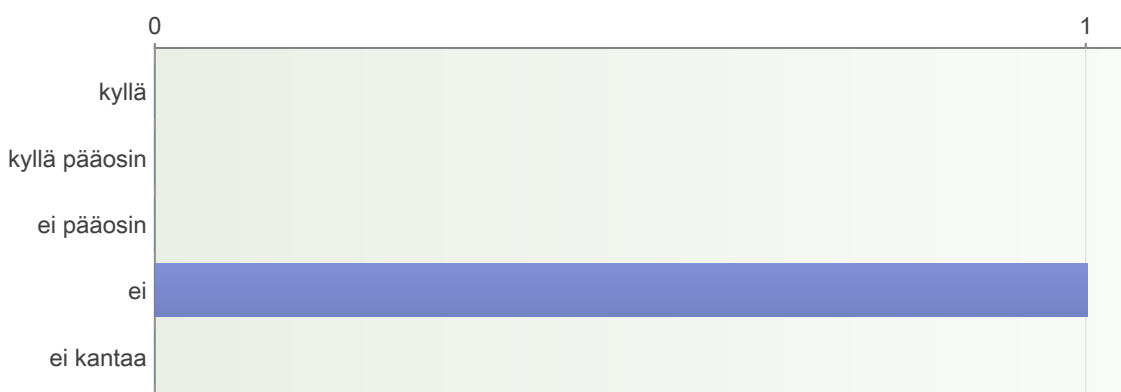
## 10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluketjujen toimivuus ja niiden seuranta luo haasteen asiakkaiden useista päällekkäisistä ja samanaikaisista palvelutarpeista johtuen. Ikäihmisten palvelut näyttävät lakiluonnoksen myötä pirstoutuvan erityisesti kotipalvelun ja kotihoidon osalta, myös yhteys terveydenhuoltoon tulee säilyttää. Paljon palveluita tarvitsevien asiakassegmentointiin tarvitaan maakunnassa selkeät ja yhdenmukaiset kriteerit. Yhtenäinen asiakassuunnitelma (Lakiluonnos 2 ja 5 §) parantaa nykyistä tilannetta, kun samalle asiakkaalle tehdään eri lakien nojalla useita asiakas-, palvelu- ja hoitosuunnitelmia. Haasteita tulee tuottamaan, miten saadaan monien eri toimijoiden todella integroituvat asiakkaan tarpeiden mukaisiksi kokonaisuuksiksi ja vastaavasti väestöryhmätasolla palveluketjuiksi.

## 11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1



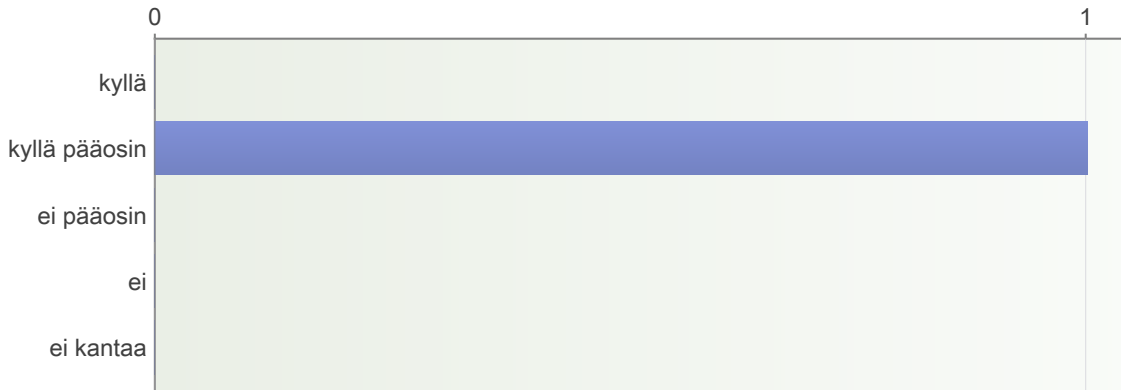
## 12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen tuotannon malli Varsinais-Suomessa on epäselvä. Toiminnallinen integraatio on mahdollinen vasta, kun tietojärjestelmät ja tietosuojaa koskeva lainsäädäntö muutetaan tulevaa toimintaa vastaavaksi.

## 13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1



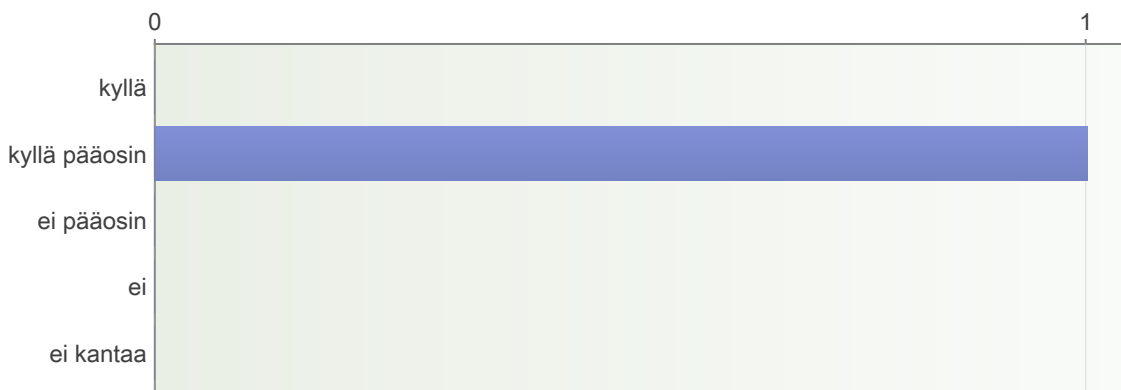
## 14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Liikelaitosten määrän vapauttaminen helpottaa uudistuksen toimeenpanoa ja vahvistaa osaltaan palvelujen järjestäjän asemaa

## 15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1



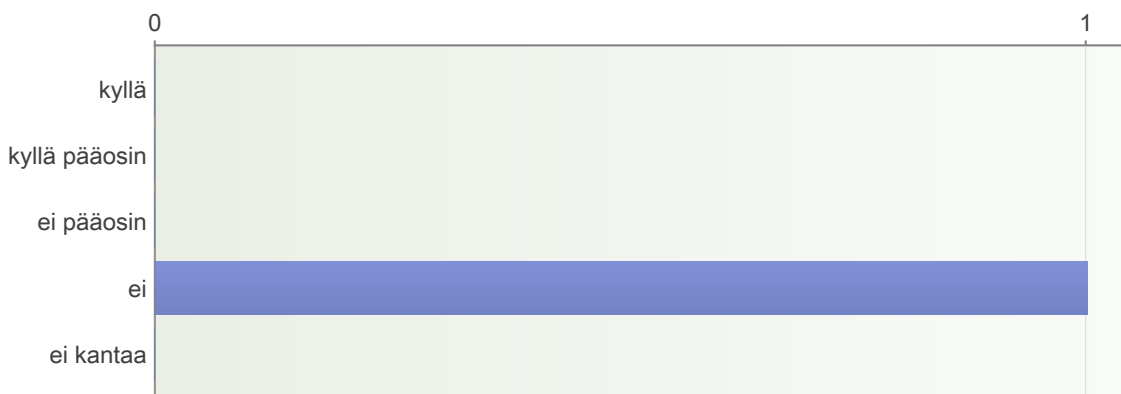
## 16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kilpailu voi edesauttaa uusien innovaatioiden käyttöönottoa ja toimintatapojen muutosta. Hallittu, tavoitteellinen uudistuminen on sekä palvelun käyttäjän, palvelun järjestäjän että palvelun tuottajan etu. Riskinä kuitenkin on, että kireän aikataulun vuoksi suurten toimijoiden toimintatavat siirtyvät maakuntien toimintatavoiksi ja esim. pienten kuntien tai pienten yritysten innovatiivisia, tehokkaita toimintatapoja ei oteta laajemmin käyttöön maakunnassa.

## 17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1



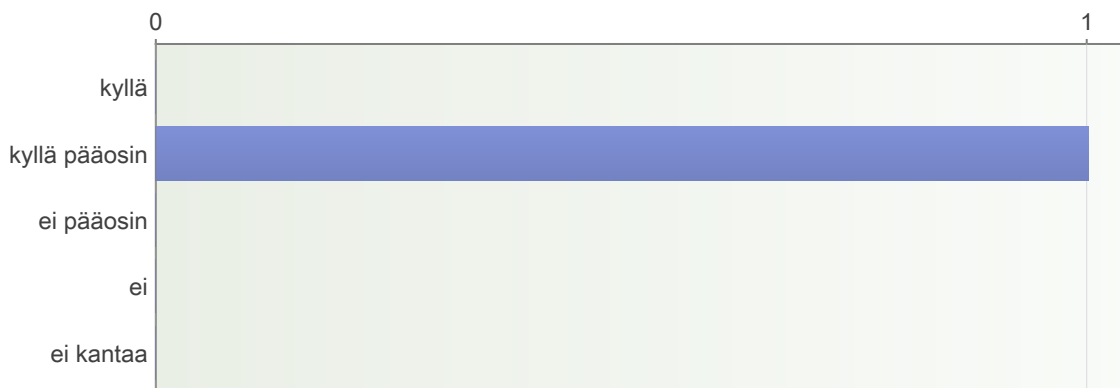
## 18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lyhyellä aikavälillä on odotettavissa, että sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset kasvavat mm. palkkaharmonisointien vuoksi. Myös toiminnallisten päällekkäisyyksien purkamiset, ICT-kehittämistyö tulevat ainakin alkuvaiheessa lisäämään merkittävästi kustannuksia. Kustannuksia tulee myös siitä, että ainakin osa nykyisin itsemaksavista yksityissektorin asiakkaista siirtyy julkisesti rahoitettujen valinnanvapauspalvelujen piiriin. Valinnanvapauden piiriin tulee lisäksi uusia palveluja. Hallinnollisten kustannusten odotetaan kasvavan. Kustannusten kasvun hillitsemiseen vaikuttaa myös se, miten valinnanvapauden rahoitusjärjestelmä on rakennettu.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1



## 20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos mahdollistaa useita järjestämisvaihtoehtoja siten, että maakunta on kuitenkin aina viimesijainen suoran valinnan palvelujen tuottaja. Julkisen palvelutuotannon yhtiöittämisspakon poistaminen lakiluonnoksesta on erittäin myönteinen asia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1



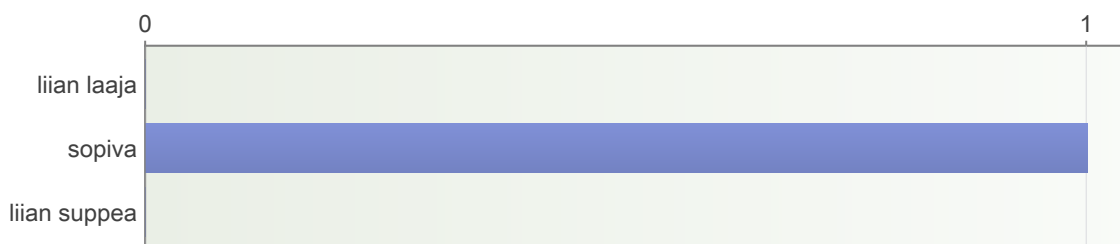
## 22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotetussa mallissa sote-keskukset ovat käytännössä vain terveyskeskuksia. Sosiaalihuollon osuus palveluvalikoimassa jää erittäin vähäiseksi, minkä seurauksena runsaasti erilaisia palveluja tarvitsevien asiakkaiden palvelukokonaisuuden suunnitteleminen ja tuottaminen on haasteellista. Palvelujärjestelmän tulisi pystyä reagoimaan asiakkaiden muuttuviin tilanteisiin nopeasti

## 23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1



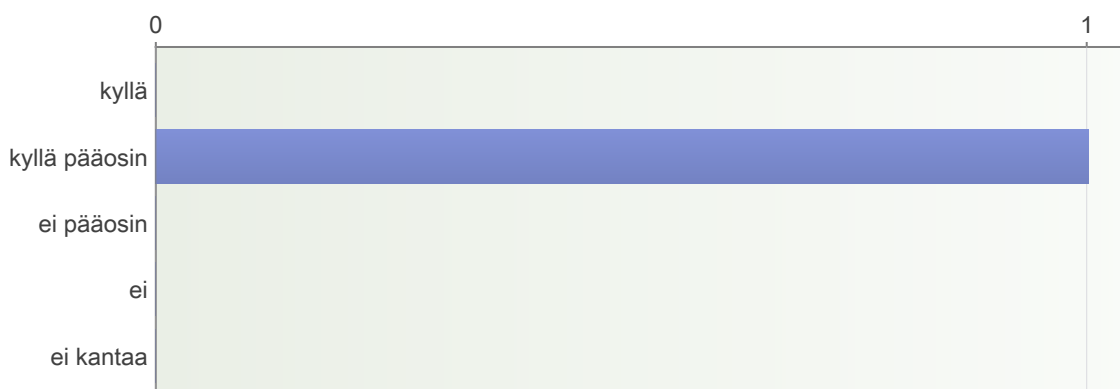
## 24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Momentin 4 mukaan maakunnan tulee kuitenkin tuottaa palveluja suun hoidon yksikköjen tarpeisiin (konsultaatio- ja vastaanottopalvelut)

## 25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



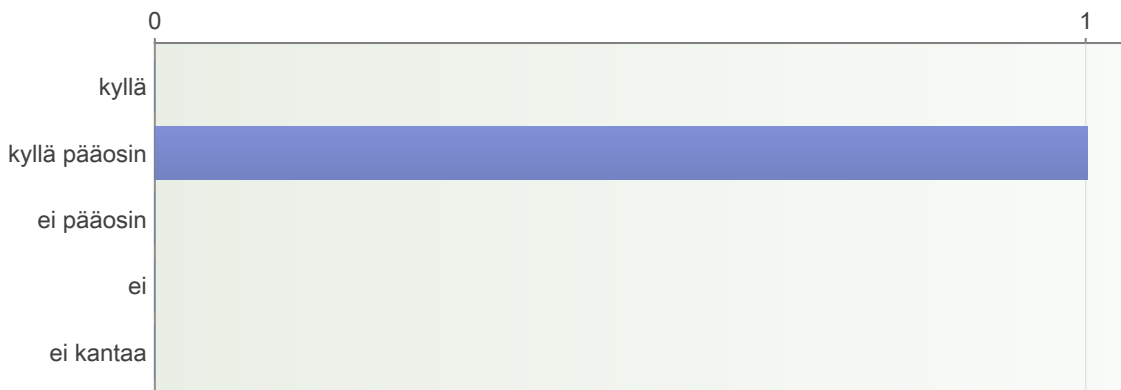


26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

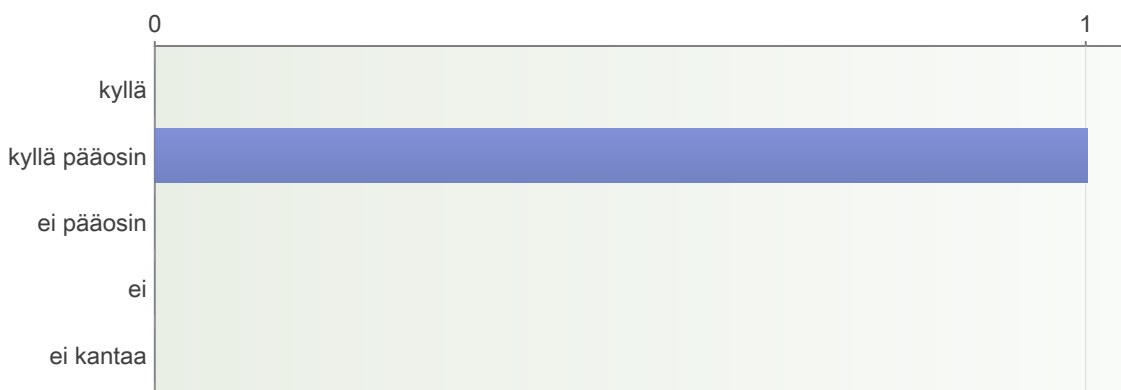


28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1



### 30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaalihuollon viranhaltijapäätösten käytäntöjen yksinkertaistaminen vähentäisi byrokratiaa, kuitenkin ottaen huomioon asiakkaiden oikeusturvan

### 31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1



### 32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

### 33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

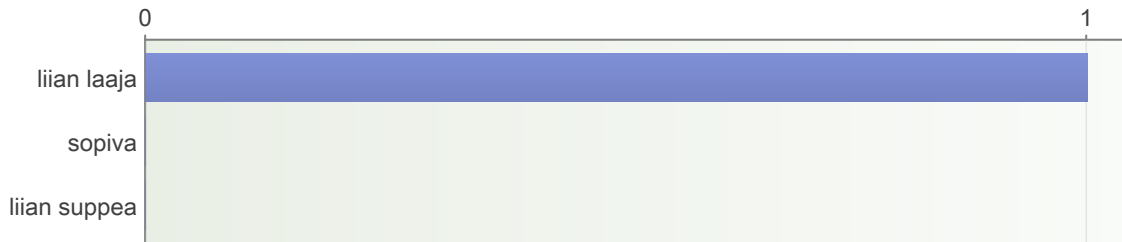


### 34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1



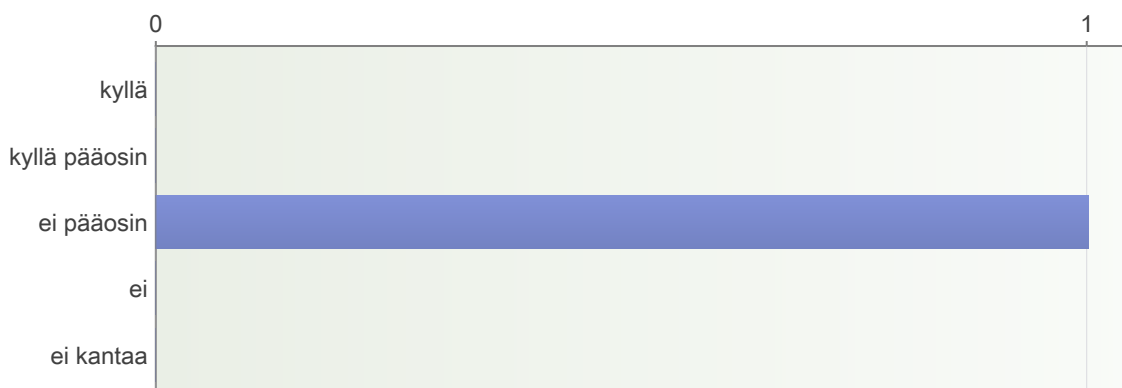
### 36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin käyttöönoton rajaukseen sisältyy tulkinnanvaraisuutta. Erityisesti erikoissairaanhoidon osalta sisältö on liian laaja (kts. kohta 11 c). Erityshuoltolain ja vammaispalvelulain mukaiset asumispalvelut ja vammaisten henkilöiden työtoiminta on eriytetty asiakassetelille, kun taas henkilökohtainen budjetti kohdistuu myös saman asiakasryhmän osittain samoihin palveluihin. Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin välinen suhde on syytä määrittää tarkemmin silloin kun ne kohdistuvat asiakkaan saman lainsäädännön perusteella määräytyviin palveluihin.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1



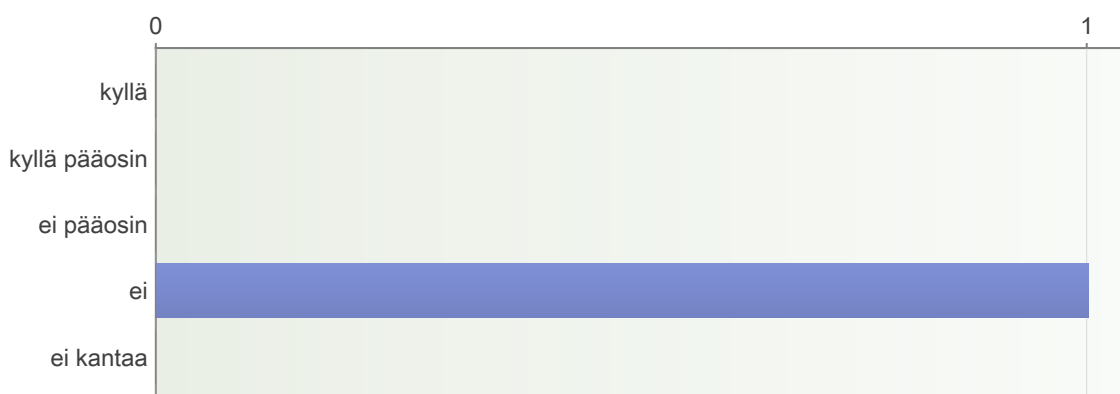
### 38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitoksella on myös tuottajan rooli. Toisaalta jos asiakkaalla on subjektiivinen oikeus asiakasseteliin, niin tuotannon järjestäminen tehokkaasti on maakunnan osalta epävarmaa, koska tuotannon volyyymiä on ainakaan alussa vaikea arvioida. Edellyttää nykyistä parempaa ja ajantasaisempaa tiedolla johtamista. Asiakassetelin myöntämiskriteereillä ja hinnoittelulla on merkittävä rooli

### 39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



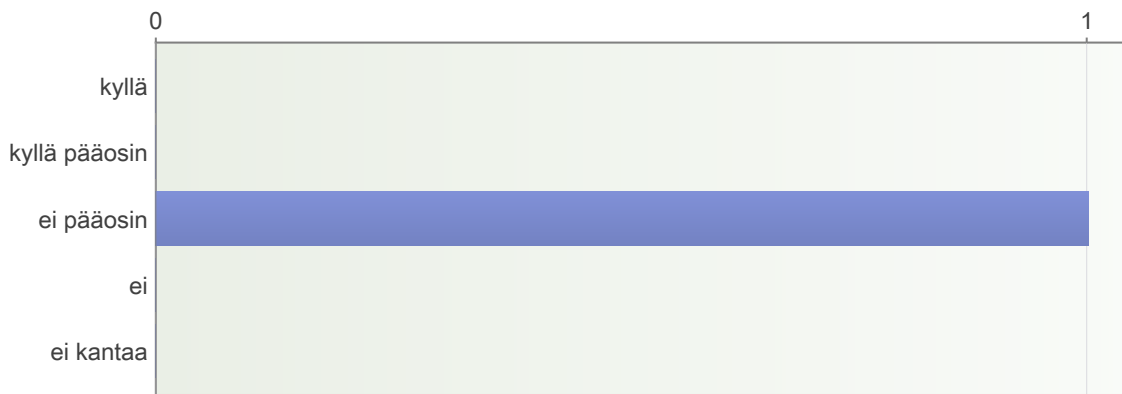
### 40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Erikoissairaanhoidossa asiakasseteli mahdollistaa laajan valinnanvapauden, sillä kaikki leikkaustoiminta, joka ei ole kiireellistä ja jota ei ole keskitetty valtakunnallisesti tai alueellisesti yliopistosairaalaan tai vastaavaan yksikköön, on alistettava asiakassetelituotantoon. On perusteltua, että erikoissairaanhoidon asiakasseteli rajataan suppeammaksi, jotta julkiselle liikelaitokselle jää tosiasiallisesti riittävät resurssit suoriutua lakisääteisistä tehtävistä.

### 41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

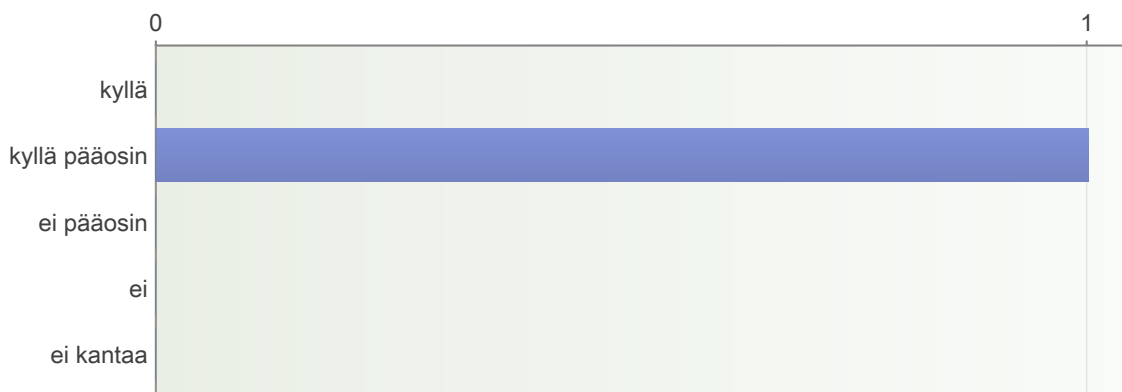


#### 42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

#### 43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



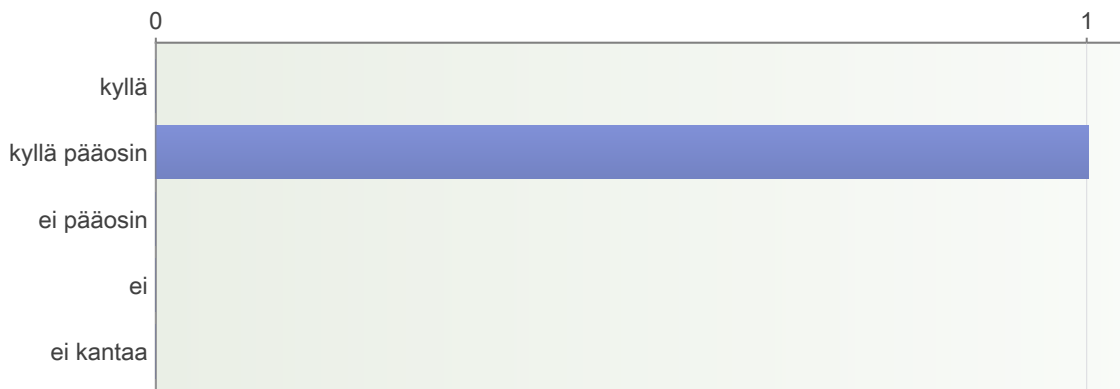
#### 44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestelmän toimivuus edellyttää kattavia, reaaliajassa toimivia ICT-järjestelmiä.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1



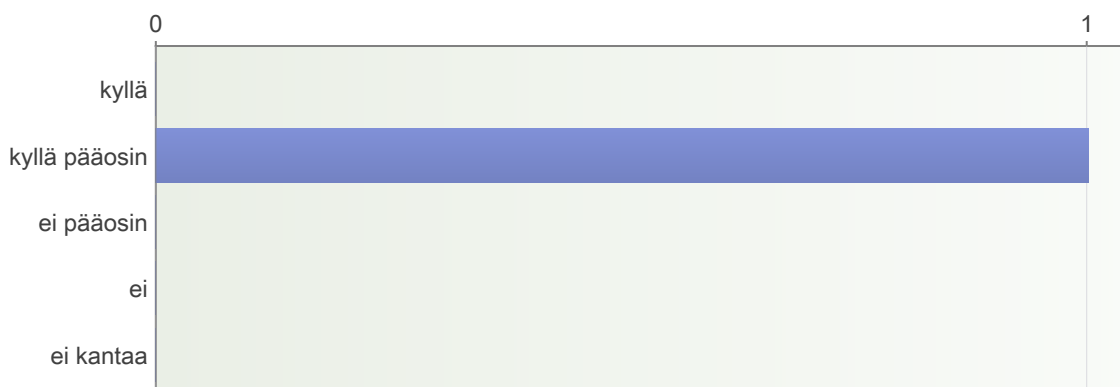
#### 46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaisesta budjetti ei ole ollut vielä käytössä Varsinais-Suomessa, joten kokemusta asiasta ei ole

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1



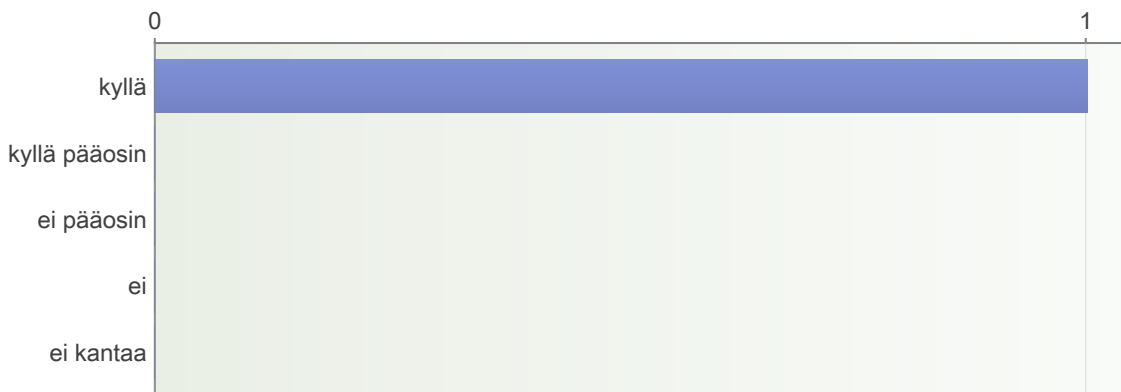
#### 48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelutarpeen arvioinnissa ja asiakassuunnitelman laatimisessa onnistuminen on kriittinen tekijä maakunnan kustannusten hallinnan kannalta

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



#### 50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

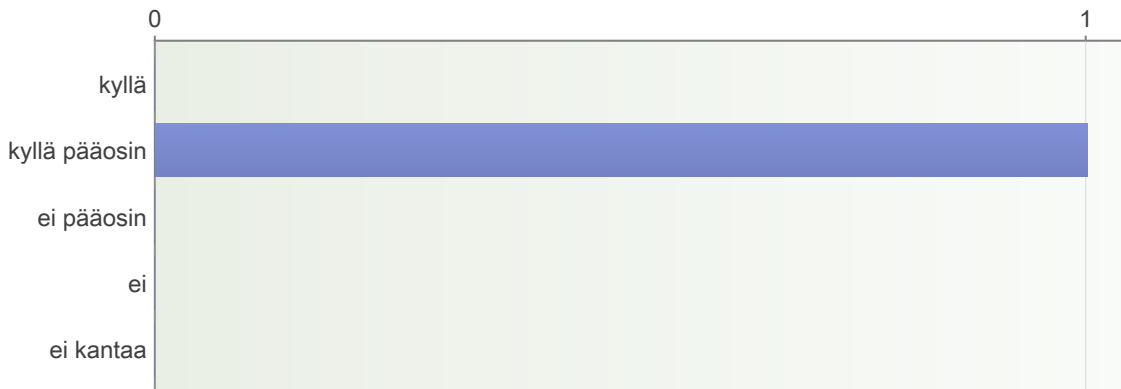


## 52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

## 53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



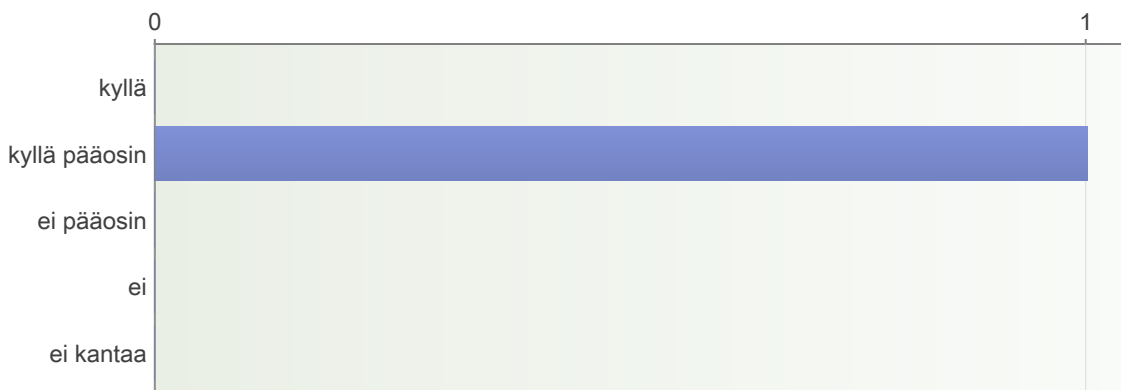
## 54. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 46 § momentti 2 ja 80 § mukaan maakunta ei saa suorittaa tarkastusta pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa. Kuitenkin luonnoksen 24 § sisältää sosiaalihoitolain, vammaispalvelulain ja erityishuoltolain mukaiset asumispalvelut.

## 55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1





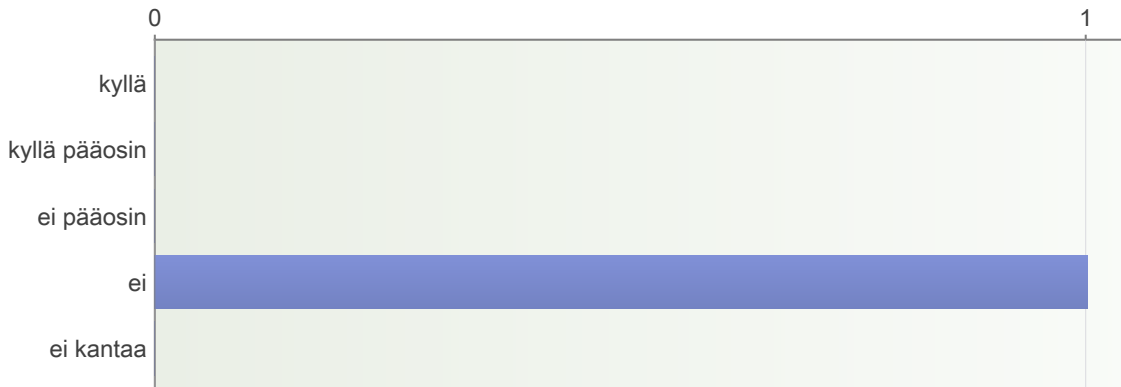
## 56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

## 57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1



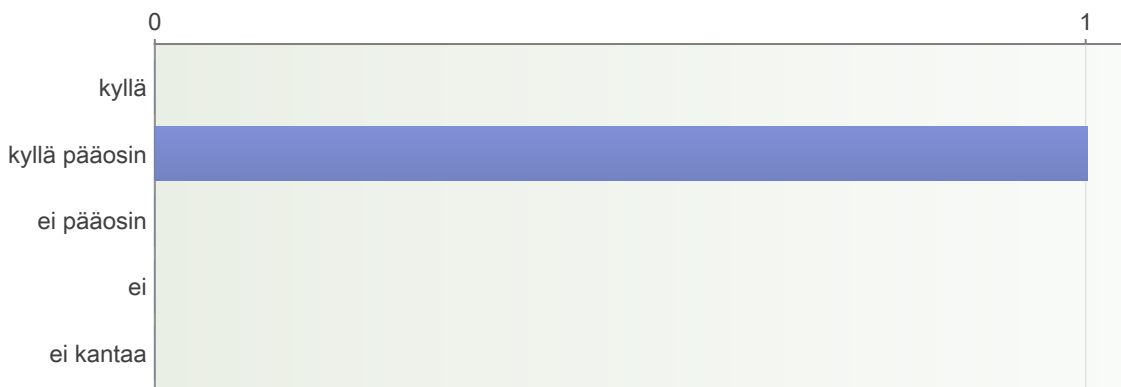
## 58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Rahoitusjärjestelmä tulee rakentaa siten, että se ehkäisee eri palveluntuottajien osaoptimoiteja. Palvelutuotannon kannustinvaikutuksia ei ole huomioitu lakiluonnoksessa. Rahoitusjärjestelmällä tulisi estää asiakkaiden valumisen sote-keskuksista maakunnan liikelaitokselle. Tässäkin kohdassa vastuu rahoitusjärjestelmän rakentamiseen on jätetty maakunnille.

## 59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

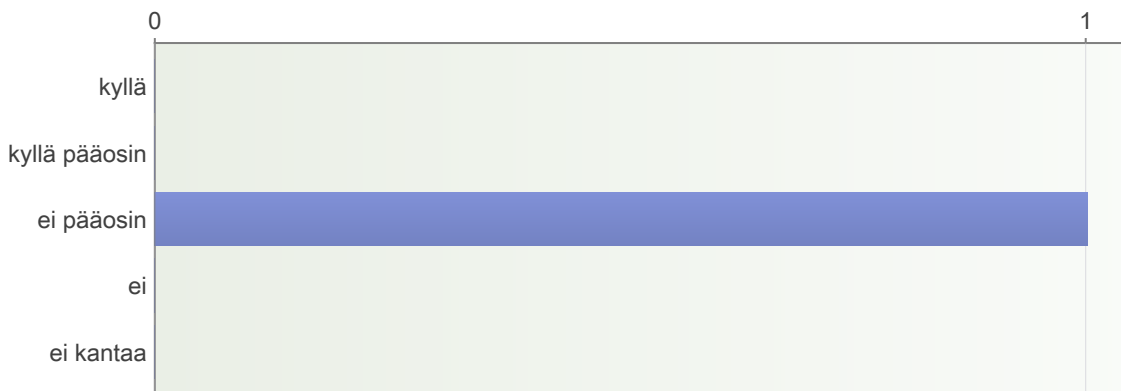


## 60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

## 61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1



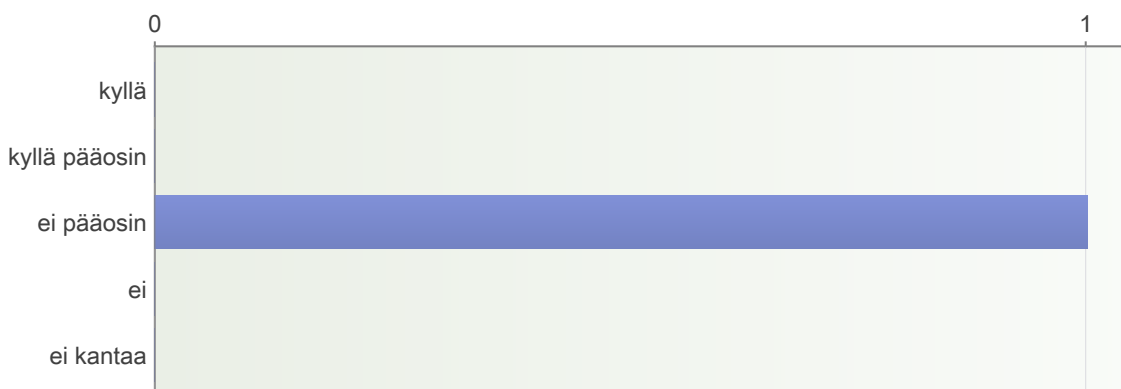
## 62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaiden valikoitumismahdollisuus mm. kohdennetuilla markkinoilla. Kiinteän korvauksen ollessa suuri, kannattaa houkutella asiakkaiksi vähän palveluja käyttäviä

## 63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1



#### 64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Huomioiden 24 § kohtien 1-9 laajuus, aikataulu on liian kireä. Vaikutuksia esim. päivystysvalmiuteen ei voida arvioida ennen asiakassetelin asteittaista käyttöönottoa.

#### 65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

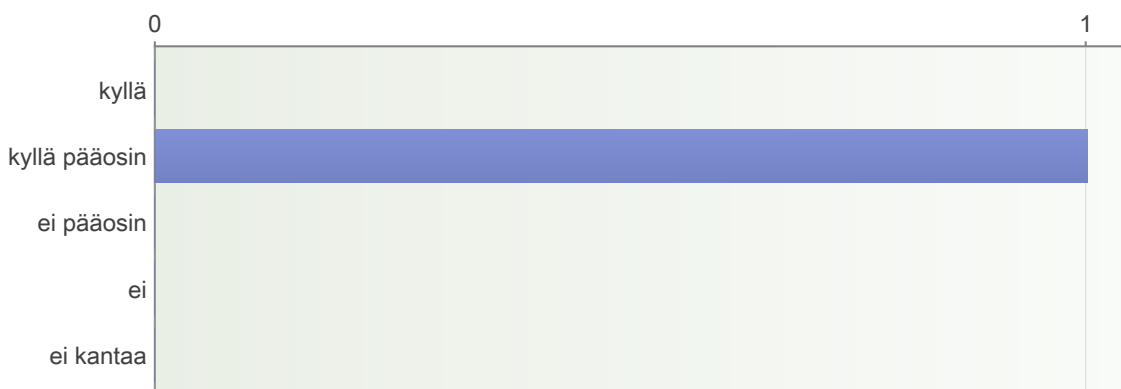


#### 66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

#### 67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

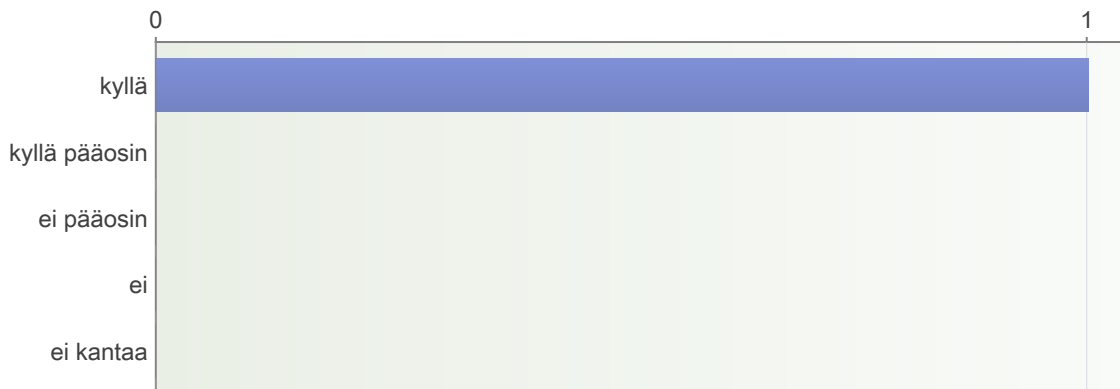


### 68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

### 69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

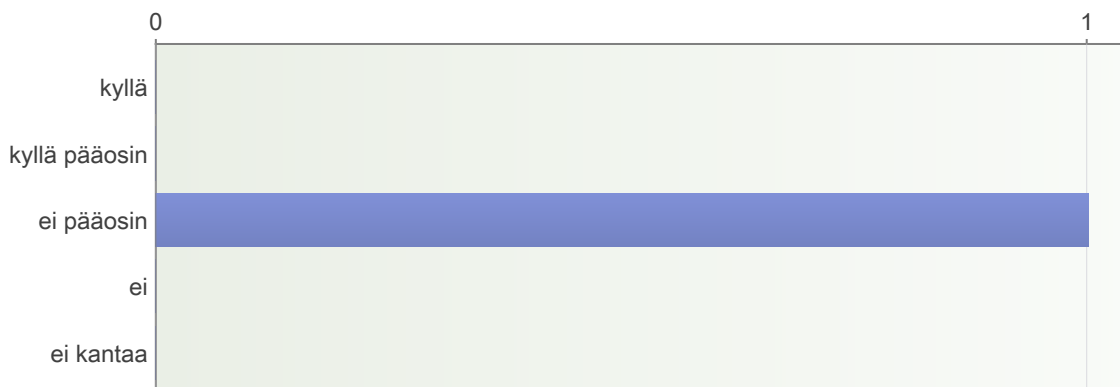


### 70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

### 71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1



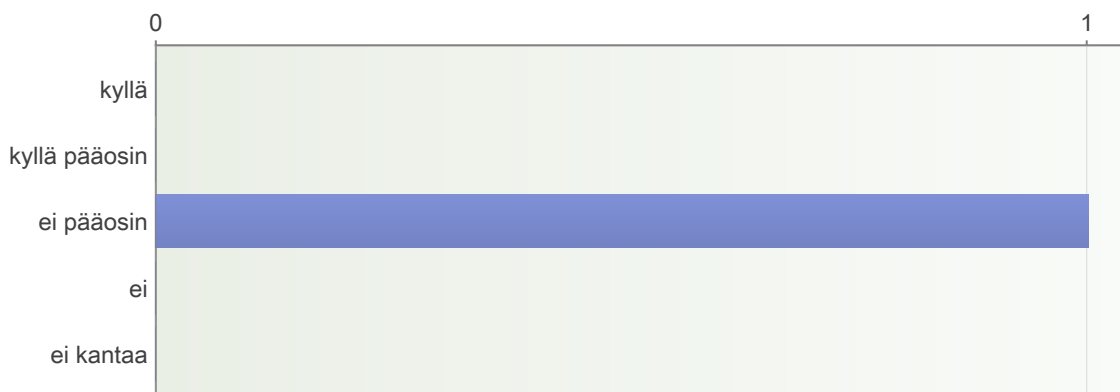
## 72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riippuu siitä, onko kyse sote-keskuksesta, suunhoidon yksiköstä, asiakassetelistä tai henkilökohtaisesta budjetista.

## 73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1



## 74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

## 75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kunnan rahoitusasema vahvistuu ja menojen ennustettavuus paranee. Organisaation koko pienenne ja joudutaan sopeuttamaan toimintoja vastaamaan kunnalle jääviä tehtäviä. Kunnan vaikutusmahdollisuudet palvelujen sisältöön ja laajuuteen vähenevät entisestään esim. lähipalvelujen osalta

## 76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.